

Distantsõppe korraldamise juhised üldhariduskoolidele

Koroonaviiruse laialdase leviku tõttu on õppeasutused viidud distantsõppele. Distantsõppe korraldamisel üldhariduskoolides palume silmas pidada allolevaid juhiseid.

Distantsõppe õiguslik raamistik

Distantsõppe rakendamisel peab olema tagatud õpilase õigus õppida ja saada teavet koolis toimuva õppe korralduse kohta vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi PGS) [§ 55-le](#). Samuti tuleb tagada, et kooli poolt juhendatud tegevusel oleks suurem osakaal kui iseseisval õppimisel ([PGS § 22 lõige 2](#)).

Juhendatud õpet võib korraldada e-õppena kooli määratud viisil ([PGS § 24 lõige 5](#)). Lisaks sätestavad riiklikud õppekavad võimaluse korraldada õpet virtuaalses õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja.

Kooli päevakava ja koolikorralduse muutmise kavandamisel tuleb nii koolil kui ka kooli pidajal juhendada sellest, et õppeaasta kestus on vähemalt 175 õppepäeva ([PGS § 24 lõige 3](#)). Kooli pidajal on õigus kehtestada koolivaheajad, mille toimumise aeg erineb haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud vaheaegadest.

Õppekeskkond, õppevahendid, juhendatud õpe ja tagasiside

Distantsõppe rakendamisel tuleb kõigile õpilastele tagada arenguks sobiv **õppekeskkond ja võimalus saada juhendatud õpet**.

See tähendab, et kooli pidaja peab olema veendunud, et õpilastel on võimalik kasutada **õppeks vajalikke vahendeid**, sealhulgas arvuteid või teisi tehnoloogilisi vahendeid. Vajadusel tuleb õpilased sobivate vahenditega varustada.

Lisaks tähendab see, et elektroonilisi lahendusi kasutades ei tohi tekkida olukorda, kus õpilastele üksnes jagatakse õppeülesanded ning määratakse tähtaeg, millal need peavad olema üles laaditud nõutud keskkonda.

Distantsõppe olukorras tähendab juhendatud õpe, et kokku lepitud veebikeskkonnas toimub igapäevane õpilastega suhtlemine, uute õppeteemade vahetu selgitamine ning õpijuhiste ja tagasiside andmine.

Iseseisva õppimise korral annab õpetaja õpilasele selged õpijuhised selle kohta, kust, mida ja kuidas õppida; milliseid õpistrateegiaid kasutada; kust leida lisamaterjale ja õppimisele tuge. Samuti annab õpetaja tagasisidet selle kohta, mis õnnestus hästi, millised olid vead ja millest need võivad olla tingitud ning mida teha, et tehtud vigu parandada ja õpitavast paremini aru saada.

Õpilasele peab olema tagatud võimalus **individuaalseks suhtluspõhiseks juhendamiseks ja tagasisideks**.

Veebitunnid

Distantsõppe puhul on oluline jälgida, et **arvutiekraani ees veedetud aeg ei kujuneks liiga pikaks**. Veebikeskkonnas peetavate tundide eesmärgiks on õpetaja ja õpilaste vahelise **kontakti hoidmine ning juhendatud õppe tagamine**. Seejuures **peaksid õpetajad püüdma leida tasakaalu vahetult veebitunnis toimuvate õppetegevuste ning ekraanivälise teadmiste ja oskuste omandamise vahel**. Oluline on samuti õpetaja toetus ja huvi tundmine õpilaste toimetuleku ja elu vastu laiemalt, mitte ainult õppetöoga seotult. Võimalusel võiks ka ainetundi põimida arutelud, kuidas tulla toime ärevuse ja muredega. Kui tarvis, kaasata koolipsühholoogi või suunata noort ennast koolipsühholoogiga ühendust võtma.

Veebitunni kestus peaks põhinema õpilaste eneseregulatsiooni oskustel ja võimete tasemel. Eelistatavalt ei tohiks veebitund olla pikem kui 20 minutit 1.–6. klassi õpilastele ning kuni 50 minutit 7.–12. klassi õpilastele. On soovitatav, et **õpetaja kohtuks oma õpilastega lühidalt iga õppetunni alguses** või kindlal ajal õppepäeva jooksul: see võimaldab sõnastada õppimise eesmärgid, jälgida õpilaste osalemist tunnis ning vastata küsimustele.

Distantsõppe puhul on oluline pöörata tähelepanu **nii õpilaste kui ka õpetajate füüsilisele tervisele**. Selleks tuleb õpetajatel planeerida tunde nii, et koolipäeva jooksul vahelduks vaimne õppetegevus liikumispausidega piisava sagedusega.

Kodused koolitööd

Distantsõppe ajal tuleb kodutööde andmisel lähtuda põhimõttest, et **õpilane ei pea iseseisvalt õppima uut sisu**, vaid kinnistama õpitut. Kodutöö peab võimaldama õppimisega iseseisvat toimetulekut, mitte nõudma pidevat abi vajadust vanemalt. Nooremate klasside puhul võib kool otsustada distantsõppe ajal kodutöödest loobuda.

Õpilaste ja õpetajate vaimne tervis

Distantsõppe olukorras on oluline **jälgida õpilaste vaimset tervist**, toimetulekut iseendaga ja suhtlemist kaaslastega. Kool peab tagama, et iga õpilasega oleks loodud kontakt ja pöörama õpilastega suhtlemisele suuremat tähelepanu kui tavaolukorras. Soovitatav on klassijuhataja tunde korraldada tavapärasest sagedamini ja reageerida võimalikult kiiresti õppes puudumisele. Kohaliku omavalitsuse üksus peab õppes kõrvale jäänud õpilaste puhul sekkuma õigusaktides sätestatud korra kohaselt.

Sama oluline on jälgida ka **õpetajate ja teiste koolitöötajate vaimset tervist** ning ennetada läbipõlemist. Kooli juhtkonnal on oluline tagada, et kodus töötades oleksid õpetajatel vajalikud vahendid ja tingimused distantsõppe läbiviimiseks. Soovitatav on korraldada nii õpetajate omavahelisi virtuaalseid kvisioone / kohtumisi kui ka juhtkonna liikmetel individuaalseid kohtumisi oma õpetajatega, et neid kuulata ja jõustada.

Õpetajate läbipõlemise ennetamine on kriitilise tähtsusega. Oluline on, et iga õpetaja tunneks, et ta ei ole oma probleemidega üksi ja tal on kindel kooli juhtkonna toetus. Soovitame korraldada koolimeeskondadele sotsialiseerumist võimaldavaid veebikohtumisi, kuhu võimalusel kutsuda mõni huvitav esineja ja kus saab suhelda ka õppetöö-välistel teemadel. Avatud on õpetajate tugiliin **7350**

750 tööpäeviti kell 12–20. Rajaleidjate e-vestlus on avatud esmaspäevast reedeni kell 10–14. Oma küsimusi ja mõtteid saab jätta ka hiljem ning neile vastatakse esimesel võimalusel.

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine

Hariduslike erivajadustega õpilaste õpe võib jätkuda koolis kontaktõppena, arvestades õpilaste individuaalset õppimissuutlikkust ja neile tõhustatud või eritoe tagamise vajadust, mida kodustes oludes pakkuda ei suudeta. Seejuures on vaja koolis luua õppimiseks keskkond, kus oleksid tagatud meetmed võimaliku nakkusohu ennetamiseks ja õpilaste hajutamiseks. Õpe võib olla kombineeritud ning olla õpilase iseseisvat õppimisvõimet arvestades osaliselt kontaktisena ja osaliselt distantsil.

Hariduslike erivajadustega õpilasi võib suunata lühimaks vajalikuks ajaks distantsõppele üksnes juhul, kui **vanem on selleks andnud nõusoleku** või Terviseamet on tunnistanud õpilase lähikontaktseks. Distantsõppe kasutamisel hindavad kool ja vanemad regulaarselt õppe sujumist ning vajadusel ja võimalusel lepatakse kokku distantsõppe mahu muutmises.

Erandjuhtudel koolihoones õppetöö korraldamine

Kui 1.-4. klassi õpilase vanem töötab elutähtsa teenuse osutaja juures või kui õpilase puhul esineb vanema ja haridusasutuse hinnangul oluline vältimatu vajadus õppes või õppekavavälistes tegevustes osaleda, siis on võimalik õpilasel osaleda koolihoones toimuvates tegevustes. Erisused on mõeldud äärmise põhjendatud vajaduse korral 1.-4. klassi õpilastele ning ka nende rakendamisel ajal tuleb arvestada piirangute ja meetmete kehtestamise eesmärki (kontaktide vähendamine, viiruse leviku pidurdamine jne). Nende eesmärkidega ei ole kooskõlas õpilase lubamine õppehoonesse ja tema viibimise võimaldamine juhul, kui see pole vältimatult vajalik vanema töötamisel elutähtsa teenuse osutajana (eelkõige lapse järelevalvetuse ärahoidmiseks) või ei esine olulist vältimatud vajadust.

Elutähtsate teenuse osutajate (nt politsei, pääste, meditsiin, kommunaal- ja sotsiaalteenused, toiduainete tööstus, toidupood, transpordisektor jms) (edaspidi *ETO*) kaardistamise korraldab kohalik omavalitus esimesel võimalusel. Arvestades haridusasutuse võimalusi korraldatakse vajadusel koolihoones ETO lastele õppe või õppekavavälised tegevused.

Haridusasutused selgitavad koostöös vanema ning kohaliku omavalitsusega või kooli pidajaga välja juhtumid kui õpilasel esineb vältimatu vajaduse õppes või õppekavavälisest tegevusest osa võtta koolihoones. Antud juhtum on erandlik ning selle rakendamine toimub mitte vanemate nõudmisel vaid haridusasutuse ja vanema koostöös, arvestades haridusasutuse võimalusi pakkuda samaaegselt teenuseid distantsilt ja koolihoones. Näiteks distantsõppes osalemiseks vastava keskkonna loomine (ruum, arvuti jms) või hoiu tüüpi tegevused, kui õpilane vajab seda oma kodusest olukorrast lähtuvalt.

Kooli ja kodu koostöö

Distantsõppe korraldamine ei tohi jääda õpilase pere vastutada. Lapsevanemad peavad olema teadlikud sellest, kuidas koolis on kavandatud distantsõppe korraldada ja milline on lapsevanema vastutus distantsõppe olukorras oma lapsele koolikohustuste täitmiseks võimaluste loomisel ([PGS § 11](#)). Asjakohased on koolipoolsed kokkulepped vanematega ning soovitusel, kuidas lapse õppimist kodus toetada (kindel päevakava lapsele, õppimiseks ettenähtud kindel aeg ja koht, õppevahendite olemasolu, tagatud ohutusnõuded jm). Lapsevanemat ja õpilast aitavad koolipoolsed selged,

ekraanipiltidega illustreeritud juhendid, kuidas saada juurdepääs e-õppe keskkondadele ja -materjalidele, kuidas osaleda veebitundides jms.

Lapsevanemaga suheldes tuleb arvestada, et olukord võib kõigis tekitada pingeid. Rahuliku meele säilitamine ja vajadusel teiste spetsialistide kaasamine on kindlasti probleemide lahendamisel abiks. Vanematega tuleb kokku leppida konkreetse teabevahetuse kanalid ja ajavahemik päevas (nt 16–17), millal on võimalik õpetajaga ühendust võtta. Ajavahemik peaks olema võimalikult sobiv kõikidele lapsevanematele, kuid on väga oluline, et ka õpetajale jääks puhkamiseks isiklik aeg. Õpetaja ei pea olema 24 tundi kättesaadav!

Andmekaitse

Virtuaalselt toimuva õppe korraldamisel tuleb koolidel tagada andmekaitset reguleerivate õigusaktide nõuete täitmine. Koolis peavad olema kokku lepitud õppeks sobivad veebikeskkonnad, kehtestatud andmete töötlemise põhimõtted ja kirjeldatud infoturbe- ning andmekaitsealased riskid ning meetmed nende maandamiseks. Kui tekib kahtlusi isikuandmete töötlemise nõuete rakendamise osas, tuleb ühendust võtta andmekaitse spetsialistiga. Palume järgida [Andmekaitse Inspeksiooni 07.10.2020 ringkirjas](#) kehtestatud põhimõtteid distantsõppe läbiviimisel.

Abimaterjalid

- Haridus- ja Noorteameti [distantsõppe veebilehelt](#) leiate materjale digiõppeks (sh erinevad õppekeskkonna soovitusel, õppematerjalid õppeaineti, videotunnid), juhendmaterjale, veebiseminare, soovitusi küberturvalisuseks, diagnostilisi teste ja palju muud. Lisaks on seal loetelu olulistest haridusvaldkonna kontaktidest, kuhu vajadusel abi saamiseks pöörduda.
- Muukeelset eestikeelses keskkonnas õppijat toetavad materjalid on koondatud [õppekavaveebi](#).
- Haridusliku erivajadusega õpilaste toetamiseks leiab õppematerjale lehelt <http://www.hev.edu.ee/>.
- Õpilaste vaimset tervist toetavad [Peaasi](#) ja [Lasteabi](#) veebilehed.
- Nõuandeid õpetajate läbipõlemise ennetamiseks leiate samuti [Peaasi veebilehelt](#).

Distantsõppe ei vabasta kooli teiste PGS-ist tulenevate ülesannete täitmisest. Vajadusel tuleb tagada tugiteenuste ja teiste **teenuste kättesaadavus**, läbi mõelda, kuidas tagatakse õpilaste toitlustamine ning õpilaskodu kasutamise võimalus nendele õpilastele, kelle kodune olukord mingil põhjusel ei võimalda teistsugust lahendust kasutada.